

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA
I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

WAŻNE ZMIANY W PROGRAMIE „CZYSTE POWIETRZE”

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

Czyste Powietrze to jeden z największych programów w Polsce, który powstał w trosce o środowisko. Ma on na celu walkę ze smogiem, poprzez zmniejszenie emisji szkodliwych pyłów oraz innych zanieczyszczeń, które wprowadzane są do atmosfery przez ogrzewanie domów jednorodzinnych.

Program ten oprócz dopłat do termomodernizacji, przewiduje wsparcie finansowe wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe, na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. Jedną z możliwości była wymiana obecnego kopciucha na piec węglowy, co najmniej piątej generacji, czyli najbardziej ekologicznego, jeśli chodzi o piec opalany tym rodzajem paliwa stałego.

W maju br. NFOŚiGW ogłosił bardzo ważną zmianę dotyczącą wycofania dofinansowania kotłów węglowych. Decyzja ta związana jest z wytycznymi Komisji Europejskiej, zapisami Krajowego Planu Odbudowy i Polskiego Ładu, które nakazują wymianę starych kotłów węglowych i ograniczają możliwość stosowania paliwa stałego – węgla.

Wycofanie dotacji na kotły węglowe

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej informuje, że **dofinansowanie na zakup i montaż kotła na węgiel w programie Czyste Powietrze będzie możliwe tylko do 31 grudnia 2021r.** W efekcie **od 1 stycznia 2022r. nie będzie można otrzymać dofinansowania na zakup takiego kotła.** Okres przejściowy (do 31 grudnia br.) związany jest z tym, iż program dopuszcza rozpoczęcie przedsięwzięcia do 6 miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie. Uzyskanie dofinansowania na

kocioł węglowy będzie możliwe tylko w trzech przypadkach:

- złożenia wniosku o dofinansowanie obejmującego kocioł na węgiel do 31 grudnia 2021r.,
- zakupu kotła na węgiel do 31 grudnia 2021r.,
- wystawienia faktury za kocioł i montaż do 31 grudnia 2021r.

Powyższy warunek **nie dotyczy wniosków** złożonych przed datą wejścia w życie zmian w programie, które planowane są od **1 lipca 2021 r.**

Większe progi dochodowe w podwyższonym poziomie dofinansowania

Od 1 lipca 2021r. zostaną też zwiększone obecne progi dochodowe uprawniające do podwyższonego poziomu dofinansowania, czyli do uzyskania do 37 tys. zł bezzwrotnej dotacji. Zmiana ma na celu ujednolicenie progów dochodowych programów Czyste Powietrze i Stop Smog, dzięki czemu więcej osób skorzysta z podwyższonego poziomu dofinansowania. Po wprowadzeniu zmian próg dochodowy dla gospodarstw:

- **jednoosobowych** wzrośnie do 175 proc. najniższej emerytury, czyli **do 2 189,04 zł** (o ok. 229 zł wyżej niż obecnie),
- **wielosobowych** będzie ustalony na poziomie 125 proc. najniższej emerytury na osobę, czyli **do 1 563,60 zł** (o ok. 164 zł więcej niż obecnie).

Więcej informacji na stronie
www.nfosigw.gov.pl

JUSTYNA KAPITAN
*Dział Rolnictwa Ekologicznego
i Ochrony Środowiska*

Źródło:
nfosigw.gov.pl
czystepowietrze.gov.pl

ZA TREŚCI ZAWARTE W PUBLIKACJI
DOFINANSOWANEJ ZE ŚRODKÓW
WFOŚiGW W KATOWICACH
ODPOWIEDZIALNOŚĆ PONOSI
REDAKCJA.

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

Powszechnie uważa się, że rolnictwo w znaczący sposób zanieczyszcza wodę i glebę. W ostatnim czasie, dużo uwagi poświęca się właściwemu nawożeniu azotem, głównie w kontekście obowiązujących przepisów tzw. Dyrektywy Azotanowej.

Rozporządzenie to nakłada na wszystkich stosujących nawozy naturalne pochodzenia zwierzęcego nie przekraczania w czystym składniku na 1 ha użytków rolnych. Zapisy rozporządzenia wskazują również na odpowiednie warunki i terminy, w których można stosować nawozy naturalne jak i mineralne nawozy zawierające azot. Przestrzeganie wymogów tzw. „Dyrektywy azotanowej”, wiąże się również z koniecznością ograniczenia azotu zawartego w amoniaku. Literatura podaje, że zasadniczym źródłem (ok. 94%) ogólnej emisji amoniaku jest rolnictwo, w którym największa część emisji (78%) jest związana z odchodami zwierząt gospodarskich (nawozy naturalne), a za pozostałe 22% z zużyciem nawozów azotowych. Zgodnie z powyższym należy więc w sposób rozsądny i przemyślany stosować nawozy azotowe, aby nie przekraczać dozwolonej ilości azotu.

Należy pamiętać, iż prawidłowe nawożenie powinno uwzględniać: wymagania pokarmowe uprawianych roślin, właściwości gleby, warunki klimatyczne, a także termin ich stosowania. Takie podejście

odnosi się przede wszystkim do nawozów azotowych i fosforowych, które są jedną z przyczyn wzrostu zawartości wspomnianych pierwiastków biogenych nie tylko w glebie, ale również w wodach gruntowych i powierzchniowych.

EUTROFIZACJA BAŁTYKU TO MIĘDZYNARODOWY PROBLEM

W 2013 roku został zakończony trzyletni projekt pn. „Baltic Deal”, którego celem było wsparcie rolniczych służb doradczych w działaniach propagujących ograniczenie strat składników nawozowych już zastosowanych w gospodarstwach, bez szkody dla skali produkcji oraz podniesienie poziomu wiedzy rolników w kwestii działań na rzecz środowiska naturalnego.

W przeprowadzonym projekcie wskazano, że największym zagrożeniem jest nadmierna eutrofizacja Bałtyku, czyli proces wzbogacania wód w substancje pokarmowe, głównie związki azotowe i fosforowe. Na eutrofizację Morza Bałtyckiego ma wpływ rolnictwo, poprzez nieumiejętne gospodarowanie nawozami, które później „uciekają” z gospodarstw do wód powierzchniowych czy podziemnych, a w efekcie trafiają do Bałtyku. Zjawisko to dotyczy krajów leżących nad Bałtykiem, stąd one wszystkie powinny podjąć działania chroniące wody tego akwenu.

WAPNOWANIE GLEB PRZY WSPARCIU WFOŚIGW

Zaleca się, aby gospodarstwa prowadzące produkcję roślinną okresowo badali aktualny stan gleb, pod względem zawartości azotu oraz makro i mikroelementów. Wspomniane badania gleby wykonują Okręgowe Stacje Chemiczno - Rolnicze oraz akredytowane laboratoria.

Dzięki wykonywaniu analizy gleby możemy uzyskać informacje m.in. o odczynie pH użytkowanych gruntów, a także ich zasobności w składniki pokarmowe. Źródła podają, iż w województwie śląskim udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych wynosi między 41-60%. Stąd też Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej funkcjonujące na terenie całego kraju uruchomiły program pn. „Ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie”.

Z programu tego dofinansowanie mogą otrzymać rolnicy posiadający do 75 ha użytków rolnych, których pH jest mniejsze bądź równe 5,5. Dofinansowanie do zakupu nawozów wapniowych lub środków wapnujących pozwala na podniesienie odczynu użytkowanych gruntów, a tym samym zapewni lepszą przyswajalność występujących w glebie składników pokarmowych. Wśród korzyści wynikających z wapnowania wymienia się m.in. zwiększenie pojemności sorpcyjnej kompleksu

RACJONALNA GOSPODARKA NAWOZOWA W GOSPODARSTWIE ROLNYM

KOLUMNĘ DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH

glebowego, ograniczenie wymywania makro i mikroelementów, poprawę struktury gleby, a także zmniejszenie się ilości jonów glinu, którego szkodliwość jest znaczna przy odczynie pH mniejszym niż 4,5. Należy pamiętać, iż przy znacznym zakwaszeniu gleb mimo prowadzonego nawożenia, rośliny są w stanie pobrać jedynie ¼ dawki zastosowanego fosforu, 1/3 dostępnej dawki azotu oraz poniżej ½ dostępnej dawki potasu.

BILANS SKŁADNIKÓW MINERALNYCH W GLEBIE TO PODSTAWA DPR

Zgodnie z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej gospodarka składnikami mineralnymi i substancją organiczną powinna się opierać na ich bilansach. Dawki azotu powinny być ustalane w oparciu o bilans tego składnika uwzględniający jego przychody i straty w postaci pobrania z plonem. Po stronie dochodowej bilansu azotu należy uwzględnić: ilość azotu pozostawianego w glebie w postaci przyoranych produktów ubocznych oraz w resztkach poźniowych przyoranych roślin bobowatych, a także azot pochodzący z nawozów naturalnych. Nawozy mineralne powinny stanowić jedynie uzupełnienie różnicy między wymaganiami pokarmowymi rośliny i wyżej wymienionymi źródłami tego składnika. Wykorzystanie azotu z nawozów mine-

ralnych zależy od sposobu aplikacji i warunków pogodowych. Uważa się, iż w dobrych warunkach rośliny wykorzystują około 70% azotu zastosowanego w nawozach mineralnych. Natomiast w przypadku fosforu należy pamiętać, iż wraz ze wzrostem plonu następuje wyczerpanie tego składnika z gleby. Jeśli nie zostanie wykonane nawożenie tym składnikiem, to po jakimś czasie nastąpi zmniejszenie jego potencjalnych zasobów w glebie. Należy pamiętać, iż fosfor w glebie występuje głównie w postaci fosforanów żelaza, glinu, wapnia i magnezu oraz częściowo w związkach organicznych. Natomiast fosforan żelaza i glinu w odczynie kwaśnym są prawie nierozpuszczalne. Podwyższenie odczynu gleby powoduje stopniowe uruchomienie przyswajalnego fosforu, a tym samym zwiększenie wykorzystania tego pierwiastka z nawozów, jak również z gleby.

Zgodnie z prawem Liebiga po pierwsze czynnikiem, którego jest najmniej działa ograniczająco na organizm, a po drugie - jeśli na jakiś proces wpływa kilka czynników, to jego intensywność jest uzależniona od czynnika znajdującego się na poziomie minimalnym.

Warto więc regularnie wykonywać badania gleby, aby nie doprowadzić do sytuacji kiedy to znaczne obniżenie dostępności lub brak określonego składnika będzie miał znaczący wpływ na wielkość uzyskiwanych plonów.

AGNIESZKA KURCIUS
*Dział Rolnictwa Ekologicznego
i Ochrony Środowiska*

Źródło:

„Krajowy bilans emisji SO₂, NO_x, CO, NH₃, NMLZO, pyłów, metali ciężkich i TZO za lata 2015 - 2017”-Raport opracowany przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy Warszawa, 2019,

Optymalizacja nawożenia w rolnictwie konwencjonalnym - dla rolników i Bałtyku - materiały szkoleniowe
<http://pke.dev.euvic.pl>,

„Produkcyjne i środowiskowe aspekty gospodarowania fosforem”

- J. Kopiński, P. Ochal, T. Jadczyński
Instytut Uprawy Nawożenia

i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, 2013,

Studia i Raporty IUNG PIB Puławy,
Rozporządzenie Rady Ministrów

z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu działań mających

na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz.U. 2018 poz. 1339),

Materiały dotyczące projektu

„Baltic Deal” publikowane na stronie CDR Radom (www.cdr.gov.pl),

<http://iung.pl>

<http://www.oschr.pl/>

ZA TREŚCI ZAWARTE W PUBLIKACJI
DOFINANSOWANEJ ZE ŚRODKÓW
WFOŚiGW W KATOWICACH
ODPOWIEDZIALNOŚĆ PONOSI REDAKCJA.

